

**Betænkning
om
militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov**

*Afgivet af udvalget om den
militære straffe- og retsplejeordning mv.*

Betænkning nr. 1435

København 2004

fra den pågældende, ikke vidste, at ordren var ulovlig, og ordren ikke var åbenbart ulovlig.

Fælles for de to bestemmelser er, at den underordnede kun er straffri efter at have begået en forbrydelse efter ordre, når han ikke vidste, at ordren var ulovlig, og ordren ikke måtte bedømmes som åbenbart ulovlig.

Et flertal af medlemmerne³¹ finder på denne baggrund, at der ikke er noget reelt behov for at ændre militær straffelov § 9. Disse medlemmer har også lagt vægt på, at den gældende bestemmelse sprogligt set er mere enkel og dermed også umiddelbart mere tilgængelig og lettere forståelig end artikel 33.

Et mindretal af medlemmerne finder, at militær straffelov § 9 bør omformuleres, således at bestemmelsen svarer til den måde, hvorpå Danmarks internationale forpligtelser er formuleret. Disse medlemmer³² foreslår bestemmelsen formuleret således:

”Den, der ved at adlyde en overordnetes tjenstlige ordre begår en strafbar handling, straffes, medmindre han ikke vidste, at ordren var ulovlig, og ordren ikke var åbenbart ulovlig.”

Mindretallet lægger vægt på, at dansk militært personel i dag er omfattet af artikel 33 i statuten for Den Internationale Straffedomstol. Det er derfor nødvendigt, at personalet forstår denne regel. Det er således lettest for personalet, at bestemmelsen i militær straffelov svarer til artikel 33. Der er ikke ved formuleringen af mindretallets forslag tilsigtet nogen realitetsændring forhold til den gældende bestemmelse.

Flertallets og mindretallets forslag inklusive bemærkninger er optaget som § 9 forslaget til militær straffelov, jf. kapitel 16.

³¹ Nils Black, Svend Eskildsen, Per Felby, Lennart Frandsen, Peter Garde, Jens Greve, Jens Johansen, Andreas Karoff, Svend Kirkegaard-Sørensen, Per Lichtenstein og Eva Smith.

³² Hans Klingenberg, Merethe Stagetorn, Poul Sørensen, Gorm Toftegaard Nielsen og Tyge Trier.

§ 9. Den, der ved at adlyde en overordnetes tjenstlige ordre begår en strafbar handling, er straffri, medmindre han vidste, at der ved ordren tilsigtedes en sådan handling, eller dette var umiddelbart indlysende.

Et mindretal⁴¹ foreslår bestemmelsen affattet således:

§ 9. Den, der ved at adlyde en overordnetes tjenstlige ordre begår en strafbar handling, straffes, medmindre han ikke vidste, at ordren var ulovlig, og ordren ikke var åbenbart ulovlig.

Til § 9

Militær straffelov indeholder i § 9 en bestemmelse om, under hvilke betingelser en underordnet er straffri ved at efterkomme en tjenstlig ordre, selvom han herved begår en strafbar handling. Om den gældende bestemmelse henvises til kapitel 6.2.10. og til kapitel 13.3.1. om udvalgets overvejelser.

Flertallet foreslår den gældende bestemmelse opretholdt. Der henvises til bemærkningerne til bestemmelsen i kapitel 3.3.1

Mindretallet foreslår en alternativ formulering af bestemmelsen med det formål at tilnærme den til ordlyden af artikel 33 i statuten for Den Internationale Straffedomstol og herved over for det militære personel klart signalere, at det er undergivet den internationale retsorden. Mindretallet henviser herved til Udenrigsministerens forslag til lov nr. 342 af 16. maj 2001 om Den Internationale Straffedomstol. I bemærkningerne til dette forslag anføres (Folketingstidende 2000-2001, tillæg A, sp. 499-500):

”Det bemærkes, at militær straffelov § 9 formuleringsmæssigt ikke svarer til statutens artikel 33 om ordrer fra overordnede og bortfald af strafansvar. Dette spørgsmål forventes afklaret, inden statuten træder i kraft og domstolen påbegynder sit virke. Det er derfor ikke til hinder for, at Danmark allerede på nuværende tidspunkt ratificerer statuten.

⁴¹ Hans Klingenberg, Merethe Stagetorn, Poul Sørensen, Gorm Toftegaard Nielsen og Tyge Trier.

Det bemærkes i øvrigt, at forsvarsministeren den 21. maj 1999 nedsatte et sagkyndigt udvalg, der havde fået til opgave at gennemgå den militære straffe- og retsplejelovgivning med henblik på en mulig revision”.

Der henvises til bemærkningerne kapitel 3.3 Som det fremgår heraf, er der ikke med denne formulering tilsigtet nogen realitetsændring forhold til den gældende bestemmelse.

§ 10. Lovens bestemmelser for væbnet konflikt finder anvendelse, når danske styrker i eller uden for riget er i væbnet konflikt, eller der er givet meddelelse herom efter stk. 2 eller stk. 3.

2. Under truende udsigt til væbnet konflikt kan forsvarsministeren offentliggøre meddelelse om, at lovens regler for væbnet konflikt finder anvendelse.

3. Forsvarsministeren kan i forbindelse med udsendelse af danske styrker uden for rigets grænser bemyndige chefen for den udsendte styrke til under truende udsigt til væbnet konflikt at meddele, at reglerne i stk. 1 finder anvendelse for styrken.

Til § 10

Den foreslåede bestemmelse angiver, under hvilke betingelser de af lovens bestemmelser, der gælder for væbnet konflikt, finder anvendelse. Forslaget til stk. 1 og 2 svarer i det væsentlige til den gældende bestemmelse i § 4, 1. pkt. Om den gældende bestemmelse og udvalgets overvejelser henvises til kapitel 6.2.5.2. henholdsvis kapitel 13.5. Stk. 3 er en ny bestemmelse. Der henvises til bemærkningerne nedenfor.

Til stk.

Med formuleringen ”i eller uden for riget” præciseres, at bestemmelsen vedrører både international og ikke-international væbnet konflikt. Der er hermed ikke tilsigtet nogen realitetsændring, men alene en tydeliggørelse.

Væbnet konflikt foreligger, hvor dansk personel aktivt deltager i militære operationer mod en modstander, og situationer, hvor en dansk styrke mod sin vilje inddrages